

FRÅN
Kungl. Gymnastiska
Centralinstitutet
TILL
Gymnastik- och
idrottshögskolan

*En betraktelse av de
senaste 25 åren som
del av en 200-årig historia*

Redaktör Suzanne Lundvall
Gymnastik- och idrottshögskolan
Stockholm 2014

Innehållsförteckning

Del I – En självständig idrottshögskola i Stockholm

Från institution till en högskola för idrottens, skolans och samhällets behov <i>Suzanne Lundvall</i>	11
Mellan akademi och profession <i>Suzanne Lundvall</i>	29
Jubileumsåret <i>John Fürstenbach</i>	76
Studentkåren 2013 <i>Olof Unegård</i>	85

Del II – Utbildning

Läraryrprogrammet <i>Jane Meckbach & Bengt Larsson</i>	90
Hälsopedagogprogrammet <i>Eva Andersson, Staffan Hultgren, Lena Kallings & Eva Kraepelien Strid</i>	108
Tränarprogrammet <i>Anna Tidén & Jane Meckbach</i>	117
Sport Management <i>Eva Kraepelien Strid & Åsa Bäckström</i>	123
Från magisterkurs till masterexamen <i>Jane Meckbach & Maria Eklom</i>	127
Från idrottsgrenar till idrottslära <i>Gunnar Teng</i>	133

Ledarskap <i>Urban Bergsten & Jan Seger</i>	146
Laboratoriet för Tillämpad Idrottsvetenskap <i>Johnny Nilsson</i>	154
Undervisning inom rörelse, hälsa och miljö <i>Peter Schantz</i>	161
Del III – Forskning	
Forskningen vid GIH åren 1988-2013 <i>Peter Schantz</i>	176
Fysiologisk forskning åren 1988-2013 <i>Björn Ekblom</i>	181
Fysiologisk forskning åren 1988-2002 <i>Jan Henriksson</i>	187
Fysiologisk forskning åren 1992-2013 <i>Kent Sablin</i>	194
Fysiologisk forskning åren 1997-2013 <i>Eva Blomstrand</i>	200
Historisk forskning <i>John S. Hellström & Leif Yttergren</i>	207
Pedagogisk forskning <i>Lars-Magnus Engström, Håkan Larsson, Suzanne Lundvall & Karin Redelius</i>	210
Psykologisk forskning <i>Peter Hassmén & Göran Kenttä</i>	240
Forskning inom rörelselära <i>Toni Arndt</i>	245
Forskning inom temaområdet rörelse, hälsa och miljö samt humanbiologi <i>Peter Schantz</i>	253

Sport innovation <i>Johnny Nilsson</i>	263
Forskarutbildning i idrottsvetenskap <i>Håkan Larsson</i>	272
Om forskningens dolda krafter och exemplet Berit Sjöberg <i>Peter Schantz</i>	275
Del IV – GIH:s lokaler	
Idrottshögskolans lokaler <i>Yvonne Wessman</i>	282
GIH:s nybyggnation 2001 – 2013 <i>Dimiter Perniklijski</i>	286
Världens äldsta idrottsbibliotek <i>Anna Ekenberg & Karin Jäppinen</i>	292
Del V – Konstnärlig utsmyckning	
Smideskonstverket Bollande egyptiska danserskor <i>Karin Törngren</i>	303
Svävar, driver <i>Helena Isoz</i>	305
Korssittande flickan som statyett <i>Suzanne Lundvall</i>	309
Författarförteckning	312

Historisk forskning

John S. Hellström & Leif Yttergren

Historia är det ämne som sätter samhället och dess utveckling över tid i perspektiv. Hur bred eller djup vår kunskap än är i olika samhällsfrågor så är det bara historieämnet som sätter olika samhällsfenomen i ett tidsperspektiv. På GIH handlar historia om att ta fram och föra vidare kunskap om idrottens, idrottsämnets och hälsans historia i vid mening, dess organisering och betydelse i samhället och utbildningsväsendet. Men historia innebär även att sätta olika samhälls- och idrottsfrågor i perspektiv. Här kan nämnas frågor om genus, klass, etnicitet, medier, professionalisering, kommersialisering, etik och moral. De är samhällsfrågor som behöver det förändringsperspektiv som historisk forskning erbjuder.

Humaniora med historia som huvudämne fick sent fotfäste på GIH. Under 1970- och 1980-talen höll Jan Lindroth enstaka föreläsningar inom ramen för idrottspedagogik, dit historia då närmast hänfördes. Sedan professuren i "historia, särskilt idrottshistoria" inrättades vid Stockholms universitet (SU) 1992, svarade dess innehavare Lindroth några år framåt för ett utökat historiskt inslag i undervisningen på GIH.

I ett andra steg inrättades 1999 ett lektorat i idrottshistoria vid GIH, som Leif Yttergren innehar. Från den tiden övertog han ansvaret och genomförandet av undervisningen i idrottshistoria och har parallellt med detta uppdrag kontinuerligt bedrivit forskning kring skilda problemområden (se nedan). Först under senare delen av 1990-talet fick alltså professionell historievetenskaplig forskning fast fot på GIH, och är således en relativt ny forskningsdisciplin på lärosätet.

Som ett tredje steg kan man se tillkomsten av GIH-finansierade doktorander med idrottshistorisk inriktning. Den nödvändiga fakultetsan-

knytningen tillgodosågs initialt via SU:s historiska institution. Med Lindroth som huvudhandledare disputerade Pia Lundqvist-Wanneberg och Björn Sandahl hösten 2004 respektive våren 2005, båda efter att ha följt föreskriven fyraårig tidsram. De har även gjort betydande insatser inom undervisningen på GIH och Lundqvist- Wanneberg har sedan 2008 ett lektorat vid GIH men arbetar sedan en tid som prefekt för institutionen. Sandahl lämnade GIH efter disputation för administrativa uppgifter på Södertörns högskola, men är sedan hösten 2014 tillbaka på GIH, nu i rollen som förvaltningschef.

I september 2005 antogs i sedvanlig hård konkurrens vid historiska institutionen, SU, John Hellström som den tredje GIH-finansierade doktoranden, med Yttergren som handledare tillsammans med professor Johnny Wijk, SU. I samband med att GIH fick examensrättigheter för forskarutbildning i ämnet idrottsvetenskap 2010 lämnade Hellström SU och historieämnet för forskarutbildningen i idrottsvetenskap på GIH. På våren 2014 disputerade han och blev därmed GIH:s första egna doktor i idrottsvetenskap. År 2012 anställdes Joakim Danielsson som doktorand i idrottsvetenskap, inriktning idrottshistoria med Leif Yttergren och Paul Sjöblom, SU, som handledare.

Av ovan nämnda idrottshistoriker har samtliga behållit sin anknytning till GIH men med starkt skiftande karaktär. I nuläget bedrivs den idrottshistoriska forskningen på flera fronter. Lundqvist-Wanneberg har parallellt med sitt uppdrag som prefekt publicerat ett flertal artiklar som behandlar olika idrottshistoriska områden ur ett normkritiskt perspektiv, och avser inom en relativt snar framtid inkomma med en docentansökan.

Yttergren har under de senaste åren forskat om flera olika ämnen, bland annat den traditionella idrotten på Gotland vilket utmynnat i monografin ”Ti kast varpe” och ett flertal artiklar publicerade i svenska och internationella tidskrifter. Han ha även tagit sig an ett nytt fält för den idrottshistoriska forskningen med stor relevans för utbildningen på GIH, nämligen träningshistoria. Den forskningen har hittills resulterat i monografin ”Träning är livet”, men också artiklar i vetenskapliga tidskrifter. För närvarande driver Yttergren ett projekt om Gymnastiska centralinstitutets (GCI) kvinnliga studenter 1864-1912 och deras ”livshistorier” med inriktning på deras karriärvägar. Yttergren var även, tillsammans med idrottshistorikern Hans Bolling, redaktör och med-

författare för antologin: ”Stockholmsolympiaden 1912. Tävlingsarna – Människorna – Staden (2012), vilken också gavs ut på engelska på ett välrenommerat amerikanskt förlag. Yttergren har även skrivit ett flertal artiklar i internationella tidskrifter om den svenska idrotts- och företagsledaren Sigfrid Edström och dennes gärning främst som internationell idrottsledare utifrån ett idrottspolitiskt perspektiv. Yttergren och Bolling var redaktörer och medförfattare för den jubileumsskrift ”200 år av kroppsbildning” (2013) om GIH:s historia som gavs ut i samband med 200-årsfirandet 2013.

Yttergren är aktiv på styrelsenivå i både nationella och internationella idrottsvetenskapliga organisationer, bland annat International Society of Olympic Historians, Sverige olympiahistorikers förening, Svenska idrottshistoriska föreningen samt deltar regelbundet i internationella idrottshistoriska konferenser.

Tillsammans med historiska institutionen, SU, drivs ett idrottshistoriskt seminarium med regelbundna träffar och 2012 anordnades även gemensam nordisk konferens om Stockholmsolympiaden 1912.

Hellström har sedan disputationen 2014 fortsatt sin forskning om idrott och medier ur ett historiskt perspektiv. Delvis inom ramen för ett nätverk av forskare som studerar medialisering och celebriteter.

Lindroth gör i sin roll som professor emeritus punktsatser. Dels har han bidragit med artiklar i såväl antologin om Stockholmsolympiaden som jubileumsskriften om GIH:s historia, dels är han författare av läroböcker i idrottshistoria som alljämt används i undervisningen på GIH.

Sammanfattningsvis kan den idrottshistoriska forskningen vid GIH karaktäriseras som aktiv och fragmenterad. Vid sidan av de stora projekten kring Stockholmsolympiaden och GIH:s 200-årsjubileum sker forskningsarbetet på olika håll och i samarbeten med forskare från andra svenska och utländska universitet och högskolor.